

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

МВБУ, Ботевград, 2012-2013, Макроикономика

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Валутен курс
- Система валутни курсове:
  1. с плаващ курс
  2. с фиксиран курс
- Девалвация, ревалоризация
- Платежен баланс
- Текуща и капиталова сметки
- Противоречиви аспекти на платежния баланс

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Валутен курс

При търговия се обменят продукти за национални валути.

На свободния пазар, стойността на валутите се определя от тяхното търсене и предлагане.

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Система на валутните курсове / Exchange Rate Systems

Когато курсът на националните валути се колебае говорим за валутна система с плаващ курс/ flexible rate system.

Когато не се допускат колебания на валутните курсове за определен период от време, говорим за валутна система с фиксиран курс/ fixed exchange rate system.

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- **Девалвация / Devaluation и Ревалоризация / Revaluation**

При валутна система с фиксиран курс, когаго курсът се променя след определен период от време - говорим за девалвация (обезценяване) – а когаго курсът на съответната валута се увеличава говорим за ревалоризация.

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Девалвация - Ревалоризация

Пример:

1 US Dollar = 3.64 Qatari Riyal

След споразумение за нов “фиксиран” курс:

1 US Dollar = 3.50 Qatari Riyal (хипотетичен пример,

Девалвира или ревалвира доларът спрямо катарската валута?

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Девалвация - Ревалоризация

Ако доларът девалвира - за Катар става по-евтино да закупува американски продукти.

Американският износ поевтинява, а катарският поскъпва.

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Depreciation - Appreciation

При валутна система с плаващ курс, когато курсът се променя след определен период от време говорим за **обезценяване** / Depreciation на съответната валута, когато курсът намалява и за **оскъпяване** / Appreciation – когато се увеличава.

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Depreciation - Appreciation

Пример

$\$1 = 9.5$ South African Rand

След настъпили промени:

$\$1 = 10$ South African Rand

Дали доларът се обезценява
или напротив – **ПОСКЪПВА**
при тази ситуация?

Macroeconomics

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Depreciation - Appreciation

Ако доларът поскъпва за Южна Африка съответно става по-скъпо да закупува долари.

Т.е. южноафриканците са принудени да плащат повече за американски продукти (*ceteris paribus*). Американският износ за Южна Африка става по-скъп.

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

Система с фиксиран курс

- Devaluation
- Revaluation

Система с плаващ курс

- Depreciation
- Appreciation

И за двете системи на български се използват термините девалвация – т.е. обезценяване / понижаване на съответния курс; и ревалвация, ревалорация – т.е. оскъпяване / повишаване на валутния курс.

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Валутна система с фиксиран курс

Предимство на валутната система с фиксиран курс между две валути е, че курсът е постоянен за определен период от време и това създава повече сигурност в международната търговия.

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Валутна система с плаващ курс

Предимствата на валутна система с плаващ курс:

- използваните валути са с истинската си (т.е. пазарна) стойност.
- не се образуват излишъци или дефицити на съответните валути.
- не се налага намесата на правителствата / централните банки – тези последните нямат загуби.
- съвременните фючърсни пазари фиксират курсовете чрез договори.

Theme11 – Валутен курс и платежен баланс

курс BGN – 19.02.2013

<http://www.bnb.bg/Statistics/StExternalSector/StExchangeRates/StERForeignCurrencies/index.htm>

Валута	Код	За единици валута	Лева (BGN)	Обратен курс за 1 лев
Австралийски долар	AUD	1	1,51556	0,659822
Бразилски реал	BRL	10	7,47384	1,338
Канадски долар	CAD	1	1,44833	0,69045
Швейцарски франк	CHF	1	1,58598	0,630525
Китайски ренминби юан	CNY	10	2,34636	4,26192
Чешка крона	CZK	100	7,68982	13,0042
Датска крона	DKK	10	2,62179	3,81419
Британска лира	GBP	1	2,26605	0,441297
Хонконгски долар	HKD	10	1,88938	5,29274
Хърватска куна	HRK	10	2,57719	3,8802
Унгарски форинт	HUF	1000	6,72592	148,679
Индонезийска рупия	IDR	10000	1,50958	6624,36
Израелски шекел	ILS	10	3,97672	2,51464
Индийска рупия	INR	100	2,69602	37,0917
Исландска крона *	ISK			

курс BGN – 19.02.2013 - продължение

Валута	Код	За единици валута	Лева (BGN)	Обратен курс за 1 лев
Японска йена	JPY	100	1,56705	63,8142
Южнокорейски вон	KRW	1000	1,35626	737,322
Литовски литас	LTL	10	5,66448	1,76539
Латвийски лат	LVL	1	2,79524	0,357751
Мексиканско песо	MXN	10	1,15603	8,65029
Малайзийски рингит	MYR	10	4,71967	2,11879
Норвежка крона	NOK	10	2,63696	3,79225
Новозеландски долар	NZD	1	1,23763	0,807996
Филипинско песо	PHP	100	3,60415	27,7458
Полска злота	PLN	10	4,6926	2,13101
Нова румънска лея	RON	10	4,46679	2,23874
Руска рубла	RUB	100	4,86404	20,559
Шведска крона	SEK	10	2,31506	4,31954
Сингапурски долар	SGD	1	1,1832	0,845166
Тайландски бат	THB	100	4,90515	20,3867
Нова турска лира	TRY	10	8,24549	1,21278
Щатски долар	USD	1	1,46515	0,682524
Южноафрикански ранд	ZAR	10	1,64753	6,06969
Злато (1 трой унция)	XAU	1	2364,2	

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Платежен баланс

Сградата на МВФ във
Вашингтон

Платежният баланс

счетоводен отчет за
постъпления и
разходи
на използваните в
международната
търговия
парични средства.

Theme11 – Валутен курс и платежен баланс

- Платежен баланс

ВОР има две основни сметки:

1. Текуща сметка
2. Капиталова сметка

Кристин Лагард
Управляващ директор на
МВФ

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Платежен баланс

Текущата сметка включва транзакции свързани с **международните**:

1. Стокова търговия (компютри, автомобили и т.н.)
2. Търговия с услуги (застраховане, туризъм)
3. Доходи от инвестиции (приходи от акции, облигации)
4. Трансферни плащания (помощи, пенсии)

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Платежен баланс

Капиталовата сметка включва международни транзакции свързани с:

5. Закупуване на финансови активи (акции, облигации)
6. Закупуване на реални активи (земя, сгради, бизнеси)
7. Закупуване на чуждестранна валута (от банки или спекуланти)

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Платежен баланс

По определение:

балансът по текущата сметка +

балансът по капиталовата сметка +

статистическа грешка = 0.

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- Платежен баланс

За статистика във връзка с ВОР на САЩ може да посетите:

<http://www.bea.gov>

Информация за страните от евро-зоната:

<http://www.ecb.int/stats/external/balance/html/index.en.html>

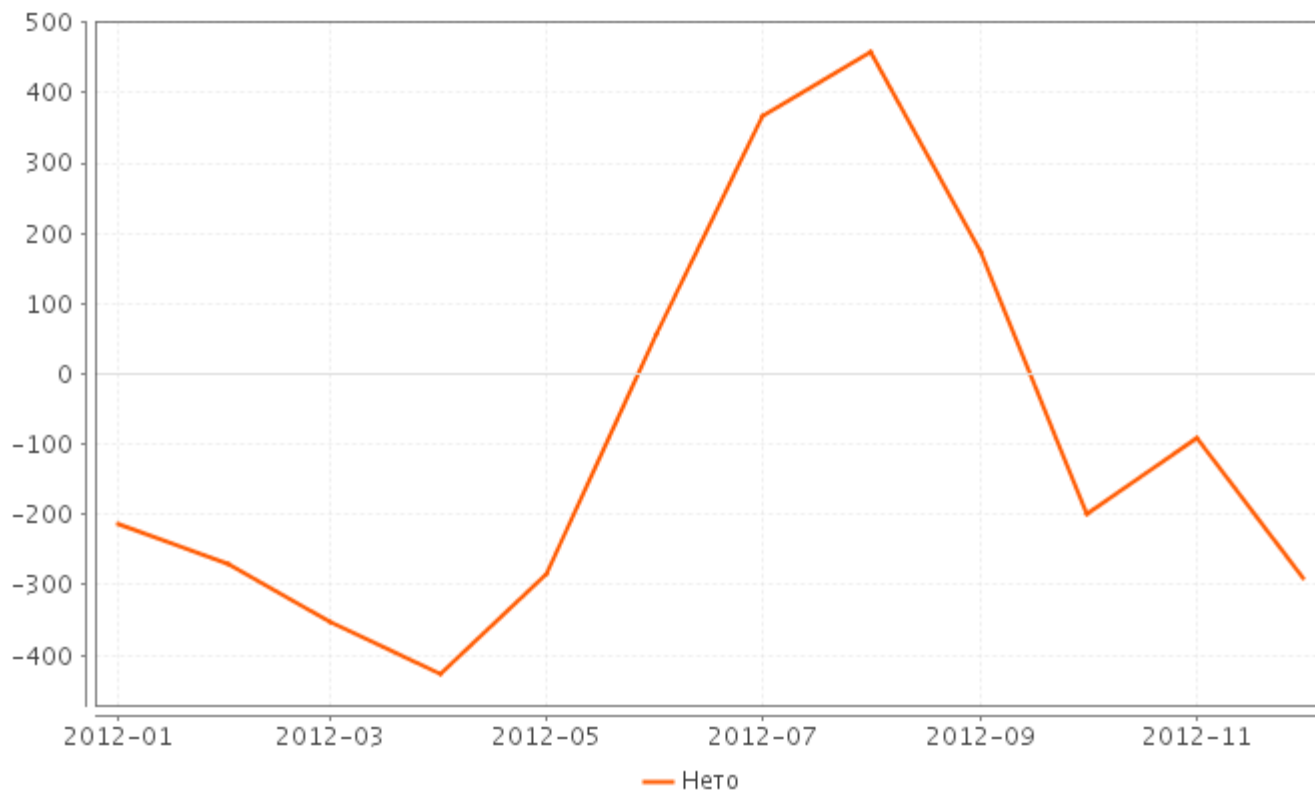
Информация за ВОР в България:

<http://www.bnb.bg/Statistics/StExternalSector/StBalancePayments/>

Theme11 – Валутен курс и платежен баланс

Салдо – стоки и услуги – България – 2012 г. млн. евро;

месечни данни

Период	2012-1	2012-2	2012-3	2012-4	2012-5	2012-6	2012-7	2012-8	2012-9	2012-10	2012-11	2012-12
Нето	-212.7	-269.9	-353.0	-426.7	-285.8	56.9	367.9	457.8	174.3	-198.0	-90.7	-289.2

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- BOP - въпроси

Противоречиви аспекти на платежния баланс:

1. Дали търговският дефицит е нещо лошо за икономиката?
2. Трябва ли държавите да защитят техните национални индустрии (чрез външнотърговски ограничения) за да подобрят платежните си баланси?
3. Трябва ли да се ограничават или подкрепят чуждестранните инвестиции?

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- ВОР - въпроси

Дали търговският дефицит е нещо лошо за икономиката?

- Търговският дефицит може да се приеме и като добър сигнал – колкото по-платежоспособна е една страна, толкова по-голям е нейният внос.
- Вносът допълва благосъстоянието.
- Т.е. вносът е от полза както за страната вносител, така и за страната износител.

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- ВОР -въпроси

Трябва ли държавите да защитят техните национални индустрии (чрез външнотърговски ограничения) за да подобрят платежните си баланси?

- Ако това се случи – страните търговски партньори предприемат ответни мерки.
- Така или иначе протекционизмът има за резултат по-ниска специализация и конкурентност, по-ниска ефективност, по-ограничено производство и стандарт и т.н.

Theme 11 – Валутен курс и платежен баланс

- ВОР - въпроси

Трябва ли да се ограничават или подкрепят чуждестранните инвестиции?

- Чуждестранните инвестиции имат за резултат повече капитал и работни места в страната, където се инвестира.
- Интересът на чуждестранните компании е сигнал за добра икономика.
- Обикновено чуждестранните компании правят своите инвестиции водени от икономически, а не от политически съображения
- Икономическата взаимозависимост укрепва и политическите контакти.